Lietas arhīva Nr. C-1808-22/15
ECLI:LV:RPPT:2022:0601.C68517921.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
2022. gada 1. jūnijā

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa
tiesnese A.Freimane
ar sekretāri: M.Mālnieci
izskatīja atklātā tiesas sēdē /pers. A/ vienkāršotas procedūras prasību pret /pers. B/ par morālā kaitējuma piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ (turpmāk tekstā prasītājs) ir cēlis tiesā vienkāršotas procedūras prasību pret /pers. B/ (turpmāk tekstā atbildētājs) par morālā kaitējuma 1500 EUR apmērā piedziņu.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1635. pantu.

[1.1] Vienkāršotas procedūras prasībā norādīts, ka 2021. gada 25. septembrī ap plkst.12:00 pie nama /adrese/ atbildētājs, nepamatoti, pārkāpjot sabiedrisko kārtību, apdraudot prasītāja veselību un dzīvību nodarīja prasītājam miesas bojājumus, ko apstiprina Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra ekspertu 2021. gada 27. septembra atzinums Nr.5726-2021, ar kuru konstatēts, ka prasītājam ir nodarīti maznozīmīgi miesas bojājumi. Atbildētāja vaina miesas bojājumu nodarīšanā ir konstatēta ar Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes 2021. gada 3. novembra lēmumu, ar kuru atbildētājam piemērots naudas sods 210 EUR apmērā saskaņā ar Administratīvo sodu likuma par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā 12. pantu par maznozīmīga miesas bojājuma nodarīšanu prasītājam.

Prasītājs norāda, ka atbildētāja rīcības rezultātā viņam ir radies psiholoģiska rakstura kaitējums, neaizsargātības un bezspēcības sajūta, atrodoties publiskā vidē, kur atsevišķu personu neprognozējamas rīcības rezultātā var tikt radīts veselības un dzīvības apdraudējums. Neskatoties uz to, ka atbildētāja prettiesiskas rīcības rezultātā prasītājam ir nodarīti maznozīmīgi miesas bojājumi, pastāvēja priekšnosacījumi būtisku, pat neatgriezenisku, veselību iestāšanās riski. Atbildētāja uzvedība un rīcība publiskā vidē, nodarot prasītājam miesas bojājumus, ir radījusi prasītājam garīgas ciešanas, ko rada pazemojuma, netaisnības un bezspēcības sajūta. Prasītājam ilgstoši bija pazemināta dzīves kvalitāte, kas izpaudusies kā ilgstoša sejas žokļa ierobežotas kustības un sāpes, kas radīja nepieciešamību lietot pretsāpju medikamentus.

[1.2] Rakstveida paskaidrojumos atbildētājs prasību neatzīst, norādot, ka 2021. gada 25. septembrī ap plkst.12:00 atbildētājs ar sievu, kura vadīja transportlīdzekli /TL marka/, un nepilngadīgajiem bērniem ar atļauto ātrumu brauca dzīvojamā zonā. Pie daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas /adrese/, Rīgā aiz stūra, strauji un negaidīti, kā ar nodomu izprovocēt ceļu satiksmes negadījumu, aptuveni viena līdz pusotra metra attālumā no atbildētāja laulātās vadītā transportlīdzekļa iznāca prasītājs.

Radītās situācijas rezultātā atbildētāja laulātā strauji bremzēja un nejauši izmantoja skaņas signālu, kas sadusmoja prasītāju. Tā vietā, lai noietu no brauktuves, prasītājs pienāca pie transportlīdzekļa, atspiedās pret to ar rokām, tādā veidā bloķējot ceļu, un sāka runāt rupjības.

Lai varētu turpināt ceļu, atbildētājs izkāpa no automašīnas un mēģināja novākt prasītāju no mašīnas. Prasītājs runāja rupjības un draudēja. Atbildētājs nav pārliecināts, ka iesita prasītājam, jo nemāk kauties, tomēr, ja miesas bojājumi ir nodarīti, tad tie ir nodarīti bez ļauna nolūka un aiz neuzmanības. Pēc tam, kad atbildētājs jau devās pie automašīnas durvīm, lai iekāptu un brauktu tālāk, prasītājs pieskrēja pie atbildētāja un ar gāzes baloniņu iepūta sejā, pēc kā atbildētājam bija dedzinoša sajūta acīs un degunā.

Norāda, ka prasītāja uzvedības dēļ viņa sieva un nepilngadīgie bērni piedzīvoja stresu, atbildētāja ģimenei tika radīts tiesību aizskārums, diskomforts un negatīvas emocijas.

[2] Tiesas sēdē prasītājs un prasītāja pārstāvis prasību uzturēja pilnā apmērā uz prasībā norādītiem motīviem.

Atbildētājs prasību neatzina uz rakstveida paskaidrojumos norādītiem motīviem.

Lieciniece/pers. C/, kas ir atbildētāja laulātā, tiesas sēdē liecināja, ka 2021. gada 25. septembrī ar atļauto ātrumu 20 km/h vadīja transportlīdzekli, kad pēkšņi uz ceļa braucamās daļas pusotra metra attālumā no automašīnas parādījās prasītājs. Lieciniece strauji bremzēja un vienlaicīgi padeva skaņas signālu, uz ko prasītājs reaģēja ar agresīvu runas veidu, sakot, ka šeit ir dzīvojamā zona un viņam ir priekšroka. Lieciniece piekrīt, ka gājējiem ir priekšroka, taču viņa nevar dot ceļu cilvēkam, kuru neredz, un kurš uz ielas parādās pēkšņi. Neskatoties uz to, ka lieciniece lūdza atbrīvot ceļu, prasītājs negāja prom no ceļa, teica, ka viņam ir vienalga, ka mašīnā ir bērni, tāpēc vīrs izkāpa no mašīnas un mēģināja prasītāju ar spēku, bet ne sišanu dabūt prom no ceļa.

Motīvu daļa

[3] Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, iepazinusies ar lietas materiāliem, tiesa atzīst, ka prasība ir noraidāma sekojošu motīvu dēļ.

[4] No lietas materiāliem redzams, ka ar Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes 2021. gada 3. novembra lēmumu, pamatojoties uz Administratīvo sodu likuma par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā 12. pantu, atbildētājam par maznozīmīga miesas bojājuma nodarīšanu prasītājam, kas notika 2021. gada 25. septembrī pie daudzdzīvokļu mājas /adrese/, piemērots administratīvais sods 210 EUR.

Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra 2021. gada 27. septembra tiesu medicīnas eksperta atzinumā Nr.5726-2021 tiesu eksperts prasītājam ir konstatējis sekojošu miesas bojājumu - zemžokļa rajonā kreisā pusē nenoteiktām robežām, zilgani rozā krāsas zemādas asinsizplūdums 2 x 1,5 cm. Saskaņā ar tiesu eksperta atzinumu minētais sejas sasitums ar zemādas asinsizplūdumu ir pieskaitāms pie maznozīmīgiem miesas bojājumiem.

[5] Civillikuma 1635. panta pirmā daļa nosaka, ka katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot.

Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes 2021. gada 3. novembra lēmums, ar kuru atbildētājam par maznozīmīgu miesas bojājumu nodarīšanu prasītājam ir piemērots administratīvais sods, atbilstoši Civilprocesa likuma 96. panta ceturtās daļas regulējumam ir atzīstams par juridisku faktu, ar kuru ir nodibināts, ka atbildētājs prasītājam ir radījis tiesību aizskārumu.

Tomēr, lai konstatētu, ka tiesību aizskārums prasītājam dod tiesības uz morālā kaitējuma atlīdzību, atbilstoši Civillikuma 1635. panta pirmajai daļai tiesai ir jākonstatē, ka neatļautās darbības rezultātā personai ir nodarīts kaitējums.

Civillikuma 1635. panta otrā daļa definē, ka ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu, savukārt minētā panta trešā daļa noteic, ja šā panta otrajā daļā minētā neatļautā darbība izpaudusies kā noziedzīgs nodarījums pret personas dzīvību, veselību, tikumību, dzimumneaizskaramību, brīvību, godu, cieņu vai pret ģimeni, vai nepilngadīgo, pieņemams, ka cietušajam šādas darbības rezultātā ir nodarīts morālais kaitējums. Citos gadījumos morālais kaitējums cietušajam jāpierāda.

Atbildētāja prettiesiskā rīcība ir konstatēta ar lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā, tādejādi prasītājam nodarītais kaitējums ir jāpierāda.

[6] 2014. gada Augstākās tiesas tiesu prakses apkopojumā "Morālā kaitējuma atlīdzināšana civillietās" 2.6. punktā ir norādīts, ka izvērtējot morālo kaitējumu tiesai jāmeklē kritēriji, kā nošķirt morālo kaitējumu no citādām negatīvām sekām, piemēram, negatīvām emocijām, kas izpaužas kā sarūgtinājums, vilšanās, garastāvokļa sabojāšanās.

Minētā apkopojuma 4.2. punktā ir norādīts, ka ne katrs tiesību aizskārums rada morālo kaitējumu, tāpat kā ne katra prettiesiska rīcība rada zaudējumus. Neatļauta darbība var radīt zaudējumus, vai arī zaudējumus un morālo kaitējumu, vai neradīt ne vienu, ne otru. Atbildība vispār ir noteikta par tādu neatļautu darbību, kas izraisījusi negatīvas sekas. Šīs sekas sauc par kaitējumu, kas var izpausties zaudējumos vai/un morālā kaitējumā. Kaitējuma esamība ir jānošķir no prettiesiskās rīcības konstatēšanas. Zaudējumu radīšana nenozīmē, ka ir radīts arī morālais kaitējums. Tiesību pārkāpuma konstatēšana nav pietiekama atbildībai, tiesai ir uzdevums konstatēt tādu neatļautu darbību, ar ko aizskartas cietušās personas mantiskās vai nemantiskās tiesības vai intereses, un ir būtiski nošķirt, vai aizskartas mantiskās vai nemantiskās tiesības.

[7] Tiesas atzinumā izskatāmajā lietā nav konstatējama morālā kaitējuma jeb fizisku vai garīgu ciešanu esamība, jo tiesu medicīnas eksperta atzinumā prasītājam nodarītais miesas bojājums - zemādas asinsizplūdums 2 x 1,5 cm ir atzīstams maznozīmīgu, kas atbilstoši Administratīvo sodu likuma par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā 12. panta pirmajai daļai ir atzīstams par miesas bojājumu, kas ir izraisījis īslaicīgas, maznozīmīgas sekas, bet nav izraisījis veselības traucējumu vai vispārējo darbspēju zaudējumu.

Tā kā prasītājam nav konstatēts veselības traucējums, nav atzīstams, ka prasītājam radītais miesas bojājums ir radījis fiziskas ciešanas jeb morālo kaitējumu.

[7.1] Likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 3. pielikumu "Kritēriji miesas bojājumu smaguma pakāpes noteikšanai" 5. pants noteic, ka, nosakot miesas bojājumu smaguma pakāpi, eksperts vadās tikai pēc objektīviem datiem, neņemot vērā visu veselības traucējuma laiku, ja tas nav pamatots ar miesas bojājumu raksturu, savukārt minētā likuma pielikuma 11. pants noteic, ka atzinumu par miesas bojājumu smaguma pakāpi eksperts pamato ar medicīniskiem vai citiem objektīviem datiem.

Kā tiesību doktrīnā atzīmēja profesors Vladimirs Bukovskis, tad jautājumā par patiesības noskaidrošanu tiesa nekādā ziņā nav vienaldzīga skatītāja, kas pasīvi uztver to, ko puses ceļ tai priekšā, un pie tam tādā apgaismojumā, kādu piešķir apstākļiem viena vai otra puse. Gluži otrādi, lai gan pierādījumus iesniedz vai uz tiem atsaucas katra no pusēm, tiesai tomēr jāraugās uz tiem kritiski, jānoskaidro to objektīvā vērtība un jācenšas noskaidrot patiesos, faktiskos apstākļus, kam gala rezultātā jānoved pie patiesības (*sk. Bukovskis V., Civīlprocesa mācības grāmata. – Rīga: Autora izdevums, 1933.gads, 332.-332.lpp.*).

Prasītāja apgalvojums, ka prasītājam ir bijušas ilgstošas sejas žokļa ierobežotas kustības un sāpes, kuru dēļ bija nepieciešams lietot pretsāpju medikamentus, nav apstiprināta ar tiesu medicīnas eksperta atzinumu, kurā sejas žokļa trauma, kas attiecīgi varētu ierobežot žokļa kustības, nav konstatēta. Turklāt no eksperta atzinuma redzams, ka tiesu ekspertam nodotajos medicīnas dokumentos, kurā norādītas ekspertējamā sūdzības par veselībai radīto kaitējumu, nav norādīts, ka prasītājs būtu izteicis sūdzības par sejas žokļa ierobežotām kustībām vai arī tādas būtu konstatētas medicīnas dokumentos.

Vadoties no minētā un tiesas sēdē noskaidrotā, ka pēc notikušā prasītājs nav vērsies pēc medicīniskās palīdzības, lietā nav konstatējams, ka prasītājam radītais miesas bojājums ir radījis fiziskas ciešanas jeb morālo kaitējumu.

[7.2] Vērtējot prasītāja norādīto, ka notikušais radījis prasītājam psiholoģisku kaitējumu, garīgas ciešanas, kas izpaudušās kā pazemojums, netaisnības un bezspēcības sajūta, tiesa atzīst, ka pušu konfliktsituācija varēja radīt negatīvas emocijas, turklāt ne tikai prasītājam, bet arī atbildētājam, jo konflikta laikā prasītājs vērsa pret atbildētāju gāzes balonu. Tiesas vērtējumā konfliktsituācija, kurā puses ir paudušas savas emocijas, arī negatīvās, pati par sevi nevar būt pamats atzinumam, ka kādam ir nodarīts morālais kaitējums Civillikuma 1635. panta izpratnē.

[7.3] Pamatojot prasību par morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu, prasītājs ir atsaucies uz spriedumu civillietā Nr.C32209510 par morālā kaitējuma 1000 LVL apmērā piedziņu. Tiesa atzīst, ka atziņas, kas ir izteiktas prasītāja norādītajā lietā, nav piemērojamas izskatāmajā lietā, jo civillietas Nr.C32209510 ietvaros konstatēts, ka morālais kaitējums prasītājam radies kā noziedzīga nodarījuma sekas, kas nozīmē, cietušajam morālā kaitējuma esamība ir prezumējama. Turklāt no prasītāja norādītā sprieduma redzams, ka cietušajam ir nodarīti viegli miesas bojājumi: galvas sasitums ar zemādas asins izplūdumiem, galvas smadzeņu satricinājums un deguna kaula lūzums, kas nav salīdzināmi ar prasītājam konstatēto miesas bojājumu, un tāpēc tiesas civillietā Nr.C32209510 izteiktais vērtējums par morālā kaitējuma atlīdzības pienākumu izskatāmajā lietā nevar tikt izmantots.

Izskatot lietu, tiesa ir ņēmusi vērā Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 11. februāra spriedumu lietā Nr.CA-0240-21, kurā līdzīgi kā izskatāmajā lietā atbildētājam ir piemērots administratīvais sods par maznozīmīgu miesas bojājumu nodarīšanu, un, izskatot lietu, tiesa ir secinājusi, ka Civillietu tiesas kolēģijai nav pamata apšaubīt, ka prasītājam ir negatīvas emocijas un sava veida psiholoģiskā trauma, kas ietekmē prasītāja dzīves kvalitāti, taču minētais nav atzīstams par morālo kaitējumu Civillikuma 1635. panta otrās daļas izpratnē.

Vadoties no minētā, tiesa atzīst, ka prasība ir noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 189.-193., 250.^{26}, 250.^{27} panta trešo daļu, tiesa

nosprieda:

noraidīt /pers. A/ vienkāršotas procedūras prasību pret /pers. B/ par morālā kaitējuma piedziņu.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesā, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.^{2} pantā noteiktajiem apelācijas

tiesvedības ierosināšanas pamatiem, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Tiesnese A.Freimane